

Tilburgse les: pak fietsendiefstal gefaseerd aan

Tussen droom en daad ... Tilburg kan erover meepraten. Het had een integrale aanpak van fietsendiefstal moeten worden. Alle betrokken partijen op een aantal fronten tegelijk aan de slag. Stalling, preventie, repressie. Maar de politie heeft geen tijd, het aantal gestolen fietsen neemt toe naarmate het project vordert en justitie kan pas aan de slag als de boeven gevangen zijn. Het project resulteerde wel in de versnelde aanleg van 1.900 nieuwe en vernieuwde stallingsplaatsen. En Tilburgers durven weer te fietsen. Daarmee zijn ze in Tilburg gelukkig. En voor de rest? "Het was een voorbeeldproject. Daar kun je dus van leren", zeggen ze in Tilburg nuchter.

Integraal

De gemeente Tilburg, de politie, het Openbaar Ministerie, vervoersonderneming BBA, Nederlandse Spoorwegen, Fietsersbond **enfb**, BOVAG, ANWB, bureau HALT en de ministeries van Justitie en van Verkeer en Waterstaat (als opdrachtgevers) waren aanvankelijk betrokken bij het project 'Stallen tegen stelen' dat in januari 1994 van start ging (Fietsverkeer nr. 6, pag. 6). Een integraal project moest het worden, omdat gebleken is dat preventieve maatregelen tegen fietsendiefstal in de meeste gemeenten een ad hoc-karakter hebben en zelden tot het gewenste resultaat leiden. Hoofddoel: een duidelijke en blijvende vermindering van fietsendiefstallen in de stad realiseren en het mede hierdoor stimuleren van het fietsgebruik in en naar Tilburg.

Fietsendiefstal gestegen

In het 'Eindrapport Stallen tegen Stelen' zijn de ontwikkelingen tijdens de duur van het project beschreven. In 1993 raakte 16% van de Tilburgers een of meer fietsen kwijt, in 1995 23%. Doelstelling was het aandeel slachtoffers in die twee jaar terug te dringen tot 10%. In 1993 deden 3.200 mensen aangifte van fietsendiefstal bij de twee politieteams die aan het project deelnamen (in en rond de binnenstad). In 1995 kregen deze teams 3.830 aangiftes van fietsendiefstal binnen, terwijl uit bevolkingsonderzoek bleek dat de aangiftebereidheid was afgenomen in die twee jaar. Dat maakt het aannemelijk dat het aantal gestolen fietsen nog sterker is gestegen. Verkeringen heeft Tilburg nauwelijks. Mark van Stappershoef, plaatsvervangend chef van politieteam Binnenstad: "Het klimaat om gestolen fietsen door te verkopen werd gunstiger de afgelopen twee jaar, omdat heling door de reorganisatie bij de politie een tijdje onderbelicht bleef. Misschien is dat het."

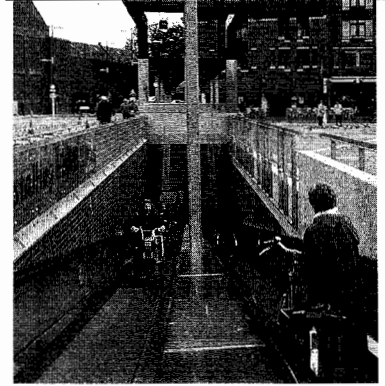
Politie boosdoener

De resultaten vielen dus tegen, mogelijk omdat het samenwerkingsproces niet van een leien dakje liep. "Op die manier, met zoveel partijen, dat heeft niet gewerkt", stelt Joost Klaarenbeek, hoofd beleidsvoorbereiding verkeer en vervoer van de gemeente, schouderophalend vast. "Het was te optimistisch. Iedereen bleek vooral mee te willen denken over wat op zijn eigen bordje lag. Men was heel bereidwillig om samen te werken op onderdelen waar men belang bij had. Maar creatief

over alle aspecten mee blijven denken? Zo zit de werkelijkheid niet in elkaar, blijkt. Ook al door onderbezetting. Ik denk niet dat dat typisch Tilburgs is." Vooral de politie krijgt de zwarte Piet toegeschoven in het eindrapport. Zij maakte haar belofde inzet niet waar. Niet zo zeer een kwestie van niet willen. Ze kón het niet; vlak na de start van het project verzeilde de politie in een landelijke reorganisatie en de mankracht was beperkt. "We hebben ervoor gekozen niet alle criminaliteit een beetje aan te pakken, maar sommige dingen goed. Woninginbraken en geweld terugdringen had de afgelopen jaren prioriteit. Het is ons gelukt dat substantieel terug te dringen. Fietsendiefstal bagatelliseer ik niet. Het is bijzonder irritant als je zonder fiets staat. Maar in de beleving van mensen is het een minder grote inbreuk op hun gevoel van veiligheid dan wanneer ze geld afhandig wordt gemaakt als ze 's avonds hebben gepind. Daarom hebben we fietsendiefstal als minder urgent beschouwd", zegt Van Stappershoef. Overigens is de stijging van het aantal fietsendiefstallen aanleiding voor de politie om er in de toekomst niet klakkeloos aan voorbij te gaan. Het eindrapport somt drie pagina's leermomenten op. Een integrale aanpak is een mooi theoretisch concept, maar praktisch niet realiseerbaar. Licht het publiek voor bij concrete activiteiten en over aansprekende resultaten. Streef naar een gefaseerde aanpak: eerst genoeg deugdelijke stallingen plaatsen, daarna pas achter fietsendieven aan, luiden de adviezen.

1.900 nieuwe stallingsplaatsen

Het is niet alleen kommer en kwel in Tilburg. Het belangrijkste resultaat van het project is dat er in het centrum 1.900 nieuwe plaatsen zijn om fietsen te stallen (1.500 veranderd en 400 extra). Op 1 juli

Een van de nieuwe Tilburgse stallingen: De Heuvel. (foto's rechts en onder)

1996 zijn twee bewaakte stallingen op diefstalgevoelige plaatsen geopend, waar wekelijks 9.000 fietsen en 100 brommers parkeren. Het aantal bewaakte stallingsplaatsen is gestegen van 350 in 1994 naar 1.500 in 1996. Er zijn in die periode minder onbewaakte stallingsplaatsen gekomen (1.250 in plaats van 2.000), maar het grootste deel daarvan (750 stuks) is wel vernieuwd en verbeterd. Het zijn hekken geworden waaraan een fiets kan worden vastgeketend. Joost Klaarenbeek: "Veel sneller en veel meer bewaakte plaatsen dan hier oorspronkelijk in de pen zaten. Wat betreft stallingen hebben we echt alles uit het project kunnen halen wat er in zat." In totaal is f 420.000 geïnvesteerd in de vernieuwing en uitbreiding, waarvan f 50.000 in een inmiddels veel gebruikte mobiele stalling die bij evenementen wordt neergezet. Tegelijk met de opening van de stallingen zijn dertig stadswachten aangenomen, Melkertbanen.

Omdat de nieuwe stallingen pas na afronding van het eindrapport in gebruik zijn genomen, is het effect ervan niet in de evaluatie van het project terug te vinden. Hetzelfde geldt voor de stadswachten. Wethouder Frits Horvers, van Ruimtelijke Ordening: "Ik wil het effect over een jaar wel eens zien. De veranderingen per 1 juli moeten in mijn ogen tot minder fietsendiefstal leiden."

Intensiever fietsgebruik

Ingenomen is de wethouder met inderdaad bemoedigende cijfers uit het rapport over het fietsgebruik. De groep die aangeeft altijd te fietsen naar het centrum is tussen 1993 en 1995 gegroeid van 21% naar 31%. Veel minder centrumbezoekers laten uit angst voor diefstal hun fiets thuis (6% in plaats van 18%). Horvers, tevreden: "Tilburgers durven weer op de fiets naar de stad. En het blijkt dat ze ook op een goede fiets durven te komen."

